

Інформація про зміст роботи Круглого столу
«Академічні дослідження для практики соціальної роботи»

26 лютого 2021 р.

Дані про організаторів, ідею, порядок роботи та учасників див. у розділі «Програма та учасники Круглого столу».

В ході роботи продовжено дискусію та обговорення проблем, започатковані раніше з ініціативи кафедри соціальної роботи та практичної психології АПСВТ – див., зокрема, **Карагодіна О.** (2017). Круглий стіл «Запровадження програм підготовки докторів філософії з соціальної роботи» // Вісник АПСВТ. №3. С. 95–97. https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/Visnyk_3_2017-95-97.pdf; **Карагодіна О.** (2018) Розробка паспорту наукової спеціальності «Соціальна робота» // Вісник АПСВТ. №2. С. 100–103 https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/Visnyk_2_2018-100-103.pdf (дата звернення: 01.03.2021); **III Круглий стіл** «Запровадження програм підготовки докторів філософії з соціальної роботи»: https://www.socosvita.kiev.ua/round_table_05_03_19 (дата звернення: 01.03.2021).

Роботу Круглого столу *відкрито привітаннями* представниць співорганізаторів події – завідувачки кафедри соціальної роботи та практичної психології АПСВТ **Олени Карагодіної**, завідувачки кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка **Тетяни Лях**, завідувачки кафедри соціальної реабілітації та соціальної педагогіки Київського національного університету імені Тараса Шевченка **Олени Чуйко**. В привітанні розкрито ключову ідею зібрання – створити середовище для неформального, творчого обговорення досвіду та викликів наукових досліджень із соціальної роботи, що провадяться в рамках програм підготовки докторів філософії на користь практики. Відкриваючи роботу круглого столу, вони відзначили, що в період 2016 – 2021 рр. досягнуті певні результати співпраці представників ЗВО та сфери практики соціальної роботи в царині розвитку методологічних основ досліджень, про що свідчить, зокрема, участь представників роботодавців в цій зустрічі.

На *пленарному засіданні* було детально обговорено три доповіді, підготовлені авторками – представницями трьох основних стейкхолдерів освітніх програм підготовки докторів філософії соціальної роботи: закладів вищої освіти, здобувачів, організацій – надавачів соціальних послуг.

У першому повідомленні **Наталія Юрївна Максимова**, доктор психологічних наук, професор, професор кафедри соціальної реабілітації та соціальної педагогіки Київського національного університету імені Тараса Шевченка, поставила гострі питання про рухливість та багатогранність зв'язків між суб'єктами соціального середовища, потребу швидкого теоретичного осмислення джерел і тенденцій розвитку цих проблем та нових методів їх дослідження, необхідність поєднання досліджень із практикою.

В своєму виступі **Галина Постолок**, директор регіонального офісу Home and Homes for Children (Надія і житло для дітей), коротко розповіла про місію та досягнення організації, яку вона очолює, та презентували дані трьох масштабних дослідницьких проєктів, реалізованих протягом останніх років. Вона особливо відзначила потребу слідувати політиці, що базується на доказах, відтак визначила напрями подальшої співпраці між своєю структурою та програмами підготовки докторів філософії з соціальної роботи, задля реалізації цієї політики. В ході обговорення доповіді виникли ідеї щодо залучення представників організації до викладання в ЗВО та розвитку спільних дослідницьких активностей.

Презентація **Ольги Столярик**, здобувачки ступеня доктора філософії з соціальної роботи (науковий керівник – *Тетяна Семигіна*, кафедра соціальної роботи та практичної психології АПСВТ) привернула особливу увагу присутніх, адже надала можливість підняти дискусійні питання, відносно мало обговорювані у вітчизняній науковій спільноті: як передбачити та мінімізувати неминучі етичні проблеми дослідження? Як зреалізувати принцип участі клієнтів в процесі дослідження? Якою мірою можна оцінити вплив дослідження на самого дослідника?

Під час роботи малих груп *секційної частини* Круглого столу відбулися дискусії з низки нагальних питань, важливих як для планування академічних досліджень, так і для впровадження їх результатів.

Зокрема, **Марина Васильєва-Халатнікова**, асистент кафедри соціальної реабілітації та соціальної педагогіки КНУ імені Тараса Шевченка, звернула увагу на важливість вибудовування особливих стосунків викладача та здобувача в процесі роботи над науковим дослідженням – зі зміною професійної ролі викладача (менеджера, дослідника, наставника), упровадженням командного підходу, за якого відсутні позиції керівника та підлеглого, акцентом на вмотивуванні здобувача та його орієнтуванні на практичні результати. **Світлана Копилова**, доцент кафедри соціальної роботи, соціальної педагогіки та соціології Херсонського державного університету, звернулася до суспільно-політичного контексту, в якому наразі розгортаються модернізаційні процеси в освіті, відзначивши особливу потребу в поєднанні непростих завдань формування національної сучасної моделі освіти з опорою на світоглядні цінності, системний та еволюційний підходи.

В доповідях та обговоренні презентацій здобувачок вищої освіти **Наталії Назар** (PhD програма НУ «Львівська політехніка»), **Антоніни Дорохіної** (магістерська програма АПСВТ, PhD програма НМУ імені О.О. Богомольця) порушено нагальні проблеми соціальної роботи в охороні здоров'я в Україні, потребу в розробці політик щодо розвитку галузі, формування підтримувального середовища, спільного для медичних і соціальних працівників. Здобувачки програм підготовки магістрів **Юлія Муравська** (КНУ імені Тараса Шевченка) та **Анастасія Літовченко** (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя) висвітлили такі непрості аспекти співпраці зі сферою практики в ході досліджень, як організація спільних просвітницьких втручань, взаємне навчання, поглиблення навичок командної роботи, опанування нового дослідницького інструментарію та методик роботи з клієнтами.

В одній з малих груп дискусія зосередилась на оцінюванні практики соціальної роботи в межах прикладних наукових досліджень та виявленні проблем практики соціальної роботи. З презентаціями в межах сформульованої проблеми виступили старший фахівець з соціальної роботи **Лариса Стрига** (МБО «Партнерство "Кожній дитині"») здобувачки програм підготовки докторів філософії **Олена Файдюк** (Київський університет імені Бориса Грінченка) та **Олександра Федоренко** (КНУ імені Тараса Шевченка), здобувачка програми підготовки магістрів **Ольга Павлик** (Київський університет імені Бориса Грінченка). Зокрема, визначено, що істотною перешкодою впровадження інновацій в соціальній роботі є неготовність до їх впровадження, що демонструють жителі та керівництво громад, а також і практики, що працюють в громадах. Відтак набуває особливої значущості дослідження умов тих громад, де передбачається впровадження інновацій, в тому числі з дотриманням принципу участі клієнтів. Було також зазначено, що особливості та умови оцінювання практики соціальної роботи не дають можливості для забезпечення повної «чистоти» експерименту та репрезентативності отриманих даних, а отже дизайн дослідження має враховувати та нейтралізувати чинники, що викривляють отримані результати. В ході дискусії акцентовано увагу на потребі в забезпеченні незалежності та незаангажованості дослідника та виконання всіх заходів із надання соціальних послуг та проведення

втручань, що оцінюються не дослідниками, а безпосередніми надавачами соціальних послуг, проведенні оцінювання в реальних умовах практичної діяльності, а не в штучних умовах експерименту.

На *завершення роботи* учасники Круглого учасники обґрунтували потребу в інституалізації партнерської взаємодії представників академічних кіл соціальної роботи, було пропоновано розпочати роботу з підготовки до створення Української асоціації шкіл соціальної роботи.